

İSKENDER
ÖKSÜZ

OKUDUĞUNU
ANLAMAMAK

Okuduğunu anlamamak

İskender Öksüz

Derler ki 12 yaşındaki çocuklarımızın dörtte biri okuduğunu anlamıyormuş. Bunun daha teknik anlatımı şöyle: Kısa bir paragrafı okuyup, o paragraf hakkında sorulara cevap veremiyormuş. Anlamayanların oranının gittikçe arttığı da bu bilgiye ekleniyor.

Acaba kaç yıldır böyle? Eğer mesela on yıldır böyleyse okuduğunu anlamayan gençler şimdi 22 yaşında. Yok yirmi yıldır böyleyse 32 yaşında bu gençler ve artık o kadar genç değiller.

Bu olumsuz düşüncelere hangi yolla mı battım. Geçenlerde kocaman bir televizyon kanalımızın anchor'u pek güzel giyimli, makyajlı bir hanımefendi, İYİ Parti'nin 26 Ağustos'ta önemli bir açıklama yapacağı haberini veriyordu. Haberi verirken de bizleri eğitiyor, bilgilendiriyordu: "İYİ Parti, Sakarya Savaşı'nın yıldönümü olan 26 Ağustos günü önemli bir açıklama yapacağını bildirdi."

IRKSAL KATKILI AY Irksal katkılı ayırım

Bir başka haberde, aynı anchor muydu hatırlamıyorum ama mutlaka muhalif kanallardan biriydi, çünkü sadece onları izliyorum, ABD'nin Hiroşima ve Nagasaki'ye attığı atom bombasını anlatıyordu. Geçen hafta olmalı, çünkü bombaların atılma tarihleri sırasıyla 6 ve 9 Ağustos. O şık, genç, makyajlı, model kadar hoş hanım atom bombasının detayını veriyor: Uranyum katkılı bu bomba...

Uranyum katkılı mermi, bomba değil mermi. Son yıllarda 30 mm'lik zırh delici mermilerde kullanılan bir madde uranyum. Tam adı, tükenmiş uranyumlu mermi. Yoğunluğu kurşundan yüksek olduğu için daha etkiliymiş. İlk atom bombaları da uranyum katkılı falan değil, uranyum 235 bombası.

Bir başka TV spikeri "ırksal ayrımcılık" diyor. Eh Türkçenin düştüğü durum göz önüne alındığında alışalım bunlara. Acaba nasıl böyle söylüyorlar diye düşündüm ve galiba buldum. Kelime kelime tercüme ediyorlar. İngilizce ibare şöyle: Racial discrimination. Önce "racial"ı alıp çözelim. Race ne demek? Irk. Tamam. Yaz: Irk. Ne kaldı? "cial" Onu da ekle: irksial. Irksiyal, olmadı, irksal! Hah şimdi oldu. Peki discrimination? Bunun da birinci kısmı, "discrimin...", ayırım. Yaz kâğıda. Peki "nation"? O da "cılık" olmalı. Buyrun size "ırksal ayrımcılık". Benim zamanımda "ırk ayrımı" veya "ırk ayrımcılığı" derdik ama o eski Türkçeydi. Şimdi artık "kapısal tokmak", "penceresel cam" Türkçesine evriliyoruz.

Kırk yıllık Amanpour

Bütün bunları öyle şirin, öyle "halkı aydınlatıyoruz bakınız" tavrıyla söylüyorlar ki içim eriyor.

Şimdi, "Ne oldu bu okuma yazma bilmeyenlere?" diye sorarsınız diye biraz ipucu vereyim istedim. Sayın anchorlar bunları kendileri mi icat ediyor, yoksa arkada, bir çırpıda biz halkı aydınlatıveren bir ekip mi var bilemiyorum. Ama ben de edepsizlik ediyorum. Okur veya okumaz. Siz makyaja, kıyafete, gençliğe bakınız. Elin CNN'i böyle şeylerden hiç mi hiç anlamıyor. Geçen gün açtım. Ne göreyim kaç on yılların Christiane Amanpour'u öylesine bir kıyafetle oturmuş insanları sorguya çekiyor. Üstüne üstlük gözlük falan da takıyor. Çok önemli bir haber için ve bir seferliğine mi çıkardılar diye araştırdım. Hayır, CNN'in uluslararası baş anchor'uymuş. Kendi adına program bile varmış, *Amanpour* diye.

BBC de öyle. Ciddi suratlı kadınları ve daha da beteri erkekleri ekrana çıkartıp duruyorlar. Hiç mi hiç anlamıyorlar bu işten. Bizimkilere baksalar ya! Haberlerimiz nasıl? Eğlence programı gibi.

MÜJDE 422 MİLYAR DOLAR GELMİŞ!

Müjde 422 milyar Dolar gelmiş!

Latife latif gerek. Ben uç vakalara takıldım herhâlde. Bizde de birinci sınıf habercilik, yorumculuk yapan kadınlar da var erkekler de. Ama anlattıklarım da var. 26 Ağustos'u Sakarya'nın yıl dönümü sanan, atom bombasını uranyum katkılı zannedenler.

Televizyona fazla takıldım. Yazılı basın nasıl? Bakınız, bu da geçen haftadan bir haber: *"AA Finans'ın beklenti anketine katılan ekonomistler, cari işlemler hesabının Haziranda 422 milyar dolar fazla vermesini bekliyordu."* Aman aklınıza gelen başınıza gelsin! Bu rakam, kabaca Türkiye'nin toplam dış borç stokuna eşit. Bir ayda, tek vuruşta, bütün dış borcumuzu kapatabiliriz.

Maalesef öyle değil. Birileri, genç mi, ihtiyar mı, makyajlı mı bilmiyorum, milyonla milyarı karıştırıvermiş. Arada tam 1000 misli fark var! Kimler bin kat yanlış yazmış? TRT Haber, Anadolu Ajansı, ekonomihaber.com, paraajansi.com.tr, yeniakit.com.tr... Tam 11 yerde rakam bu. Hâlbuki Anadolu Ajansı, kendi beklenti anketinin haberini doğru geçmiş. 422 milyon dolar diye.

Canım dil sürçmesi... Ama değil. Ekonomi haberi yazıyorum diyen kişi, eğer 12 yaşındayken okuduğunu anlamayanlardan değilse 422 milyar dolar rakamını görünce irkilir.